

Motion till riksdagen 2020/21:1574

av **Monica Haider (S)**

Se över kriterierna för skyddsjakt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över kriterierna för skyddsjakt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Stora och växande rovdjursstammar kräver att tillämpningen av skyddsjaktinstitutet förbättras. Skyddsjakt är avsedd att förebygga eller avbryta skada av vilt. Att få en snabb effekt på skadesituationen. Det handlar också om att ge den skadedrabbade möjlighet att råda över sin situation, att inte bli vanmäktig i en pressad situation.

Det är den faktiska omfattningen av skadegörelsen, den ekonomiska effekten av skadorna och den fysiska och psykiska belastningen på djurägarna som en följd av rovdjursangrepp på tamboskap som är det väsentliga i en förbättrad tillämpning av skyddsjakt på alla rovdjur.

Den genomsnittliga, skadedrabbade djurägaren bonden är oftast är en fårägare som ofta varken har licens för jaktvapen eller någon kunskap om organisation av skyddsjakt enligt ovan. Djurägaren har i normalfallet inga möjligheter att betala någon annan för att genomföra beslutad skyddsjakt. Lönsamheten i fårproduktion är låg och den skadedrabbade får ofta stora förluster som inte ersätts av staten, i form av t.ex. merarbete efter angrepp och långsiktiga minskningar i produktionen m.m. När det gäller varg och skyddsjakt är det helt annorlunda. En sådan jakt kräver ingående kunskaper om ett stort geografiskt område, goda ledaregenskaper hos jaktledaren och resurser för planering och transporter. Med nuvarande tillämpning görs helt olika bedömningar i olika län och dessutom olika bedömningar för olika former av djurhållning. Den skyddsjakt som i teknisk mening är den enklaste, mest effektiva och snabbaste tillämpas sällan. Den jakt som är svårast, mest tidsödande och organisatoriskt mest komplicerad är skyddsjakt på barmark i skogsterräng. Den ersätts oftast inte eller bara till mycket liten del.

Staten ska inte göra skillnad vare sig mellan olika tamdjursnäringar eller jaktliga förutsättningar, det är lika självklart att göra likvärdigt i alla delar av Sverige. I

synnerhet därför att den svåraste skyddsjakten nu har minst möjlighet att bli ersatt. Likhet inför lagen måste gälla även i detta avseende. Det handlar inte, och får inte handla om, att påverka den skadegörande artens bevarandestatus, långsiktiga livskraft. Riktlinjerna omformas dessutom ofta till regionala riktlinjer som gör att de i ännu högre grad ändrar karaktär, från sin form av råd från NV till länsstyrelserna.

Det är antal dödade eller skadade djur och/eller den ekonomiska skadan som skett som ska utgöra grund för beslut. Med NV:s förslag till ”matris” för beslut om skydds-jakt ska ett (1) vargangrepp med 40 dödade får inte leda till skydds jakt, medan fyra angrepp med totalt 4 dödade får ska leda till skydds jakt. Det är orimligt och stötande. Varje skadesituation är unik, den måste bedömas separat utan att mätas mot teoretiska räkneexempel. Bedömningen ska utgå från skadans art, dess ekonomiska följder och av respekt för djurägarens situation, som drabbas av merarbete och psykiska påfrestningar. Det finns ett större utrymme för skydds jakt på varg i gällande lagstiftning än vad länsstyrelserna nu tillämpar.

Därför kan NV i reviderade, mer generösa riktlinjer för skydds jakt förmodligen bidra till att förbättra myndighetsutövningen så att beslut om skydds jakt blir snabbare och att tillämpningen inte blir så restriktiv.

23 a § 1 jaktförordningen (1987:905) bör kunna användas i större utsträckning, d.v.s. att skydds jakt oftare kan meddelas ”av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär”. En sådan, utökad tillämpning bör medföra att olägenheter med varg i eller i direkt närhet till bebyggelse kan minskas. Och även att tilltron till förvaltningen och beslutande myndigheter kommer att öka, när beslut om skydds jakt på denna grund blir vanligare.

Myndigheterna bör använda möjligheten i 23 b §, att besluta om skydds jakt på eget initiativ i större utsträckning. Det bör ge snabbare beslut, problem med trakasserier av dem som annars skulle ha ansökt om skydds jakt uteblir och beslut på myndighets-initiativ bör utesluta diskussion om vem som ska betala ersättning för utförandet av skydds jakten. Det bör göras lättare att efter ansökan eller på eget initiativ besluta om skydds jakt efter björn, varg, järv, lo, säl eller örn. Beslut om skydds jakt får fattas även om någon skada ännu inte har inträffat. I samband med ansökan, beslut och genom-förande av skydds jakt förekommer ofta hot och trakasserier mot sökande, beslutande och jägare. Det är oacceptabelt att den enskilde överhuvudtaget behöver överväga om man ska ”våga” ansöka eller genomföra skydds jakt p.g.a. de hot och trakasserier som följer av att bli offentlig i dessa sammanhang. När rovdjursstammarna ökar och sprider sig till nya delar kommer kostnaderna att skjuta i höjden.

Licensjakt, som skulle kunna reglera lo-, järv- och vargstammen, är enligt de senaste domarna i de svenska förvaltningsdomstolarna inte glasklara, av EU-rättsliga skäl. Svensk får- och nötproduktion kan inte bedrivas med syftet att producera föda till rovdjur för det finns det både etiska och samhällsekonomiska skäl.

Det är också en fråga om hur staten ser på landsbygd i förhållande till en urban majoritet, och om Sverige ska ha en bärkraftig, mångsidig livsmedelsproduktion i landet. Jakt kan användas som reglerade verktyg.

Dagens tumreglers tillämpning för skydds jakt.

Skydds jakt kan beviljas om åtminstone två av nedanstående kriterier uppfyllts under de senaste 12 månaderna:

- Minst 4 dokumenterade angrepp av samma varg/par/familjegrupp på tamdjur.

- Minst 3 dokumenterade angrepp på hund av samma varg/par eller minst 4 dokumenterade angrepp på hund av samma familjegrupp.
- En varg som angripit en hund som rastas i koppel av människa.

Vid färre angrepp än så anses vargarna vara genomsnittligt skadebenägna. Dessa ”tumregler” togs fram för 15–20 år sedan när vargstammen var mindre och lagstiftningen en annan. Nu syftar lagstiftningen till att förhindra allvarlig skada, då att få bort särskilt skadegörande individer. Det är därför helt nödvändigt att revidera kriterierna för skydds jakt.

För att uppnå acceptans för de stora rovdjuren behöver skydds jakt kunna beslutas för närgångna vargar i bebyggelse och redan vid ett angrepp på hund eller tamdjur som får, ko, grisar med flera.

Monica Haider (S)